

інформації). Це повною мірою стосується і переміщення по пішохідних переходах. Наявність мети припинити дорожній рух кардинально змінює оцінку таких зовні законних дій.

Кожна із наведених обставин зокрема, а, тим більше, всі вони в сукупності, свідчить про протиправний характер дій осіб, які перекривають дороги шляхом ходіння по пішохідних переходах. Такі дії можуть виступати способом вчинення цілої низки злочинів, зокрема: перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань (ст. 114-1 КК), терористичного акту (ст. 258 КК), блокування транспортних комунікацій (ст. 279 КК), групового порушення громадського порядку (ст. 293 КК), хуліганства (ст. 296 КК), самоуправства (ст. 356 КК).

Не вдаючись в характеристику умов відповідальності за кожен із вказаних злочинів, вчинений шляхом ходіння по пішохідних переходах, не зупиняючись на розмежуванні їх складів, не вирішуючи питання конкуренції між статтями КК, які передбачають відповідні кримінально-правові норми відзначу, що переважна більшість вже вчинених або анонсованих випадків перекриття доріг становлять собою терористичні акти.

УДК 341.9(043.2)

Оболенцев В. Ф., к.ю.н.,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна

МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ЗЛОЧИНУ

Раніше фахівці вже вказували на можливість розуміння злочину як системного об'єкту. На думку Я. І. Гілінського: «Злочин є системою. Він характеризується певною структурою, елементним складом (склад злочину). Це цілісна (не сумативна) система. Кожен її елемент виступає як специфічна частина даної системи (суб'єкт та об'єкт злочину, об'єктивна його сторона та ін.)» [2, с.50]. Розглядаючи інтегративну функцію складу злочину, М. І. Бажанов стверджував, що усі його ознаки знаходяться в єдності та взаємозв'язку і створюють собою інтегративну систему, яка характеризує в цілому діяння як злочинне та каране [1, с.451].

Вважаємо, що системні властивості (взаємодія чотирьох елементів складу злочину та нова емерджентна властивість - суспільна небезпечність як результат цієї взаємодії) дають підстави в усіх випадках вважати злочини системними об'єктами.

Як системний об'єкт злочин може бути змодельований. Враховуючи наш власний досвід моделювання системи злочинності [3] вважаємо, що

для цього прийнятною є методика побудови функціональних моделей систем (IDEF0-моделей). В них основними графічними елементами є функціональні блоки (роботи) - *activity* та інтерфейсні дуги (стрілки) - *arrow*. Функції елементів системи (робота, ціль чи завдання) графічно зображуються функціональними блоками у виді прямокутників. Відповідно до сторін прямокутника вказують дані (величини, об'єкти), які характеризують елементи системи. Щодо лівої сторони відображають вхід (*input*) - вхідні величини, тобто об'єкти (матерію, енергію, інформацію), які поступають (входять) у блок і перетворюються в ньому на вихідні величини (об'єкти). Відповідно, права сторона - це вихід (*output*). На ній вказують вихідні величини, результати діяльності функціонального блоку (елементу системи) з перетворення вхідних величин. Щодо верхньої сторони, то на ній окреслюють керування (*control*) - конкретні керуючі дії, документи, правила, стандарти, обмеження та ін., що зумовлюють виконання блоком своїх функцій. На нижній стороні показують механізми (*mechanism*), якими є те, що в даній системі забезпечує виконання функцій (обладнання, спеціалісти, а також потрібні ресурси).

Такий варіант зображення функціонального блока найбільш повно відбиває процес його функціонування: виконання роботи над деякими вхідними об'єктами з перетворення їх на вихідні згідно з обставинами керування (регламенту) наявними механізмами.

Відповідно, у моделі системи злочину його основна функція (робота, ціль, завдання) графічно має бути зображена функціональним блоком у виді прямокутника з текстовим наповненням «Об'єктивна сторона злочину». Біля лівої сторони відображається вхід (*input*) - об'єкт злочину, суспільні відносини, які поступають (входять) у систему та перетворюються в ній діями об'єктивної сторони на вихідні величини (наслідки злочинного посягання). Відповідно, права сторона - вихід (*output*), результати діяльності функціонального блоку, наслідки злочину. Щодо верхньої сторони, то на ній окреслюється керування, тобто обставини суб'єктивної сторони злочину, що зумовлюють виконання злочинних дій. На нижній стороні вказуються механізми (те, що в даній системі забезпечує виконання її функцій) - суб'єкти злочину.

Наведене моделювання систем злочинів раніше дозволило нам графічно відобразити їх взаємодію як базових структурних елементів системи усієї злочинності [3, с.109-114].

У практичному аспекті системний підхід обґрунтовує доцільність заходів запобігання, спрямованих не на знищення (що іноді неможливо), а на роз'єднання у часі та у просторі елементів складу потенційних злочинів.

Література

1. Бажанов М. И. К вопросу о функциях состава преступления / М. И. Бажанов // Бажанов М. И. Избранные труды / М. И. Бажанов; сост. В. И. Тютюгин, Е. В. Харитонова, Е. В. Шевченко; отв. ред. В. Я. Таций. – Харьков: Право, 2012. – 510 с.
2. Гишинский Я. И. О системном подходе к преступности / Я. И. Гишинский // Правоведение. – 1981. – № 5. – С. 49-56.
3. Оболенцев В. Ф. Базові засади системного аналізу злочинності та віктимізації в Україні / В. Ф. Оболенцев. – Харків: Юрайт, 2016. – 120 с.

УДК 34.343.29(043.2)

Парасюк Н. М., к.ю.н., доцент,
Львівський державний університет внутрішніх справ,
м. Львів, Україна

ПОГЛЯД НА КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВУ ПРИРОДУ ЗАХОДІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ВПЛИВУ

Поняття «кримінально-правовий вплив» в кримінально-правовій науці не є достатньо вивченим. Незважаючи на досить часте вживання цього терміну в науковій літературі, його тлумачення вимагає уточнення. Науковці з цього приводу, безумовно, висловлюють власне бачення. Так, І.І. Митрофанов зазначає, що засоби кримінально-правового впливу – це засоби, що застосовуються до особи, яка вчинила передбачене КК України суспільно небезпечне діяння (дію або бездіяльність), і полягають у передбаченій цим Кодексом негативній, справедливій і невідворотній оцінці (засудженні) вчиненого діяння та особи, що його вчинила, а також у необхідних випадках – у позбавленні чи обмеженні прав і свобод цієї особи [1, с. 451].

В.К. Дуюнов під кримінально-правовим впливом розуміє цілеспрямований карально-виховно-превентивний вплив на осіб, які вчинили злочин, і превентивний вплив на так званих нестійких громадян з метою утвердження соціальної справедливості, зміцнення законності і правопорядку, попередження злочинів, а також виховання громадян у дусі неухильного дотримання Конституції та інших законів [2, с. 12].

О.В. Ус пише, що кримінально-правовий вплив слід розглядати у широкому та вузькому розумінні. У першому значенні під цією категорією розуміється діяльність держави в особі її законодавчого, виконавчого та спеціально уповноважених органів щодо розробки і практичного застосування заходів ідеологічного та кримінально-правового характеру, спрямованих на формування суспільної свідомості з метою мінімізації злочинності, усунення причин та умов її існування. Кримінально-правовий вплив у вузькому значенні О.В. Ус визначає як